Št. 267 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v soboto 14. novembra 1925. Posamezna številka 20 cent. Letnik L

Izhaja izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ... ulica Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo ... Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne ... — Odgovorni urednik: Prof. F. Peric. Lastnik tiskarna ... Edinost. Naročnina za mesec L ... za 3 mesece L 19.50 ... 39.— in celo leto L 60.—. Za inozemstvo mesečno ... — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 50 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.20, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. Mali oglasi po 30 cent. beseda, najmanj pa L 3.—. Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

In mi hočemo živeti!

S tem vzklikom smo zaključili svoje besede povodom obletnice rapallske pogodbe, državnega akta, ki naj bo, — kakor se je zagotavljalo z obeh strani — v podlago z bodoče prijateljsko razmerje med Italijo in Jugoslavijo.

Pravica do življenja! Ali ni to najvišja in neodklonljiva pravica vsakega živega bitja, vsakega organizma?! Celo drobni in slabotni črv na cesti zahteva to pravico in jo brani: zvija se, če je kdo stopil nanj. Kako naj bi smeli odrekati to pravico bodi posameznemu človeku, bodi skupini ljudi, ki jih lastna in prirojena jim čustva, svojstva in interesi združujejo v skupnost — v poseben narodni organizem?! Tak organizem je tudi naša narodna manjšina v Italiji z vso pravico do samosvojega življenja.

To svojo pravico uveljavljamo mi in v obrambo te pravice je usmerjeno vse naše delovanje in snovanje. Branimo in zahtevamo, kar skuša braniti celo črviček na cesti. Zahtevamo, kar nam je podelil Stvarnik že s tem, da nam je dal življenje. Božja in človeška pravica je to. Kakor ni dovoljeno posameznemu človeku, da bi si sam jemal življenje, tako je tudi skupinam ljudi, narodnemu organizmu, v dolžnost, naloženo jim od Stvarnika, da ohranjajo svoje življenje. To najvišjo dolžnost vrši naša narodna manjšina: **živeti hoče!** Živeti hoče ne le fizično, telesno življenje, marveč tudi duševno. Duševno življenje pa more biti le tisto, ki je v skladu z notranjim čustvovanjem, z dušo človeka in skupnosti ljudi, ki ga tvorijo njih stremljenja, potrebe in koristi. To je sinteza svojstvenega narodnega življenja. Kjer ni dana možnost za tako življenje, nastaja duševno mrtvilo. Ne more biti ne razvoja, ne napredka; je izključena tista funkcija, ki je naložena vsakemu živemu bitju, vsakemu narodnemu organizmu, da s svojim snovanjem prispeva k splošnemu napredku, k splošni blaginji, k razvoju vseobče kulture.

Pravico do te funkcije imamo tudi mi kakor narodna manjšina v Italiji: sebi v korist in nikomur v škodo. Najmanje pa državi, ki ji pripadamo. Mari da smo radi tega zločinci, nevaren element, ki zasluži kazni, kakršna je — poleg tolikih drugih — prišla te dni nad nas?! Potemtakem bi bil pri nas zločin, kar je vsakemu drugemu narodu neoporečna in najnaravnejša pravica in neodklonljiva dolžnost!

Tudi take trditve moramo često poslušati; češ, da je naša zahteva po narodnem življenju v navzkrižju z življenjskimi potrebami in koristmi drugega organizma — države. V zadoščenje nam je, da moremo ugotoviti, da so ravno ti zadnji viharni dnevi prinesli izjave, ki temeljito izpodbijajo gornjo trditev. In sicer od onkraj meje, ki podkrepljajo naše opetovane izjave, oprte na vse zadržanje naše narodne manjšine v Italiji, da hočemo v tej državi — živeti!

Take pojave je prinesla razprava v beograjski narodni skupščini o dogodkih v Trstu. Govornik opozicijonelnega jugoslovenskega kluba, poslanec dr. Hohnjec, je v svojem nenavadno temperamentnem govoru napadal le politiko proti slovanski manjšini v Italiji, ni pa izrekel niti ene besede, ki bi kazala na sovraštvo proti italijanski državi kakor taki in italijanskemu narodu.

Še izrazitejši v tem pogledu je bil govor drugega opozicijonalnega poslanca, doktorja Andjelinovića. Ta se je skliceval na italijanske velikane, kot so Cavour, Mazzini, Garibaldi, ki so zasnovali Italijo na čistih načelih narodne suverenitete. Govornik spoštuje civilizatorno in kulturno nalogo, ki jo je vršila Italija na naši obali. Potem je izjavil:

«Mislim, da vsi želimo dobre odnošaje z Italijo in vidim, da nikdo od nas ne gre za tem, da bi oviral italijansko vlado na njenem ozemlju. Ako je res, da se je izvršil napad na italijanski konzulat v Zagrebu in da je bila sežgana italijanska zastava, **obsojam to odkrito** in sem gotov, da to vsakdo obsoja».

Posebno pa moramo še podčrtati besede drja. Andjelinovića, **da je prvi pogoj za dobre odnošaje ta, da se narodne manjšine zaščitijo!** Ali ni tu odkrito izražena želja po prijateljskih odnošajih med obema državama in narodoma?! Naglašajo le pravico naše narodne manjšine do — **življenja!** V okviru države, ki smo ji priključeni, hočemo — **živeti!**

Genovski pristaniški delavci stopili v fašistovski sindikat

GENOVA, 13. Po daljših pogajanjih so vsi genovski pristaniški delavci pristopili v fašistovski sindikat.

Sklicanje nemškega drž. zbora

BERLIN, 13. Državni zbor je bil sklican za 20. t. m. Predvsem bo na tem zasedanju drž. zbor razpravljal o italijansko-nemški trgovinski pogodbi. Razprava o locarnskem paktu se bo začela 23. t. m.

Plačevanje vojne odškodnine

PARIZ, 13. Generalni agent za vojno-odškodninska plačila poroča o stanju dohodkov in plačil dne 31. oktobra 1925 za drugo leto izvrševanja Dawesovega načrta. Skupni dohodki za mesec oktober 1925 so do dosegli svoto 96,405.411.06 mark v zlatu, plačila za isto dobo znašajo 93,583.377'67 mark v zlatu. Italiji je bilo plačanih 5,523.204'20 zlatih mark.

Aventinci na razpotju

Kaka usoda čaka Zanibonija? - Vsebina zakonskega načrta glede političnih izseljencev

RIM, 13. Fašistovski listi razpravljajo o okoliščinah, v katerih se je pripravljala zarota proti ministrskemu predsedniku. Tozadevno piše «Tevere»: Protifašizem uspeva v Franciji; toda ta ni doktrinaren, temveč ofenziven. Ta antifašizem je organiziran v oboroženih tolpah in skuša izvršiti določene smrtne obsodbe. Ne govorimo tega fašistovski vladi, kajti ona je o tem bolje poučena kot mi. Francoski vladi hočemo to predočiti, toda želimo, da nas ne napačno razume. Sicer pa lahko uganja Francija svojo politiko, toda italijanska fašistovska vlada bo delala po svoje.

Včerajšnji «Impero» je objavil naslednje: Neki višji vojaški sodnik nam je glede kazni, ki bo odmerjena bivšemu poslancu Zaniboniju, izjavil: Zaniboni bo ustreljen, kajti tu ne gre za zaroto, temveč za zločin, ki ga vojaški zakonik definira kot insubordinacijo proti predpostavljenemu, katera je bila izvršena z orožjem. In za to insubordinacijo, bodisi da je bila izvršena, ali pa samo nameravana, je določena kazen z ustrelitvijo. To kar imenuje civilni kazenski zakonik nameravan umor, naziva vojaški kazenski zakonik insubordinacijo, ki je bila izvršena z orožjem. Definicija je postranskega pomena. Glavno je, da bo Zaniboni ustreljen. Predlagamo, da izvrši ustrelitev vojaški oddelek s puškami tipa «Mannlicher».

Z ozirom na sklicanje poslanske zbornice se v političnih krogih mnogo razpravlja o taktiki, ki jo bodo ubrali aventinci. Splošno znano je, da nikakor niso vsi aventinci za povratek v zbornico, 16. t. m. se sestane vodstvo popolarske stranke in bo sklenilo, da se pop. povrnejo v zbor., ko se bo pričela razprava glede naznanjenih zakonskih načrtov. Za nedeljo je sklicano vodstvo republikanske stranke. Del republikancev hoče še nadalje vztrajati na Aventinu, medtem ko se hočejo nekateri republikanski poslanci udeležiti zborničnih sej. Tudi maksimalisti so se sprijaznili s povratkom v zbornico. Eden izmed maksimalističnih veljakov je izjavil: Maksimalistična skupina se mora oprijeti svoje prvotne avtonomije. Ako nam ne bo omogočeno, da povemo svojo besedo raz parlamentarno tribuno, bomo odložili poslanske mandate. — In socijalisti-unitarci? Nekateri priporočajo, da se ohrani dosedanja taktika, drugi priporočajo povratek v zbornico in tretji pravijo, da bi bilo najprimernejše, da odložijo vsi unitarsko-socijalistični poslanci svoje mandate.

Jutri, v soboto, se bo v palači Viminale vršila seja ministrskega sveta. Mussolini bo poročal o locarnskem paktu, o protiitalijanskih incidentih v Jugoslaviji in o washingtonskih pogajanjih za ureditev italijanskih vojnih dolgov.

Na prvi seji zbornice, kateri bo vlada predložila med drugimi tudi zakonski načrt glede ukrepov proti političnim izseljencem, bo govoril zbornični predsednik on. Casertano, generalni tajnik fašistovske stranke on. Farinacci in on. Delcroix. Kakor pravi «Epoca», predvideva zakonski načrt proti političnim izseljencem naslednje določbe: Izgubo italijanskega državljanstva za vse one, ki obrekujejo v inozemstvu domovino ali kakorsibodi črnijo dobro ime Italije; konfiskacijo njihovega premoženja; takojšnjo aretacijo, ko se povrnejo v domovino in izgubo vseh trgovskih pravic.

«Avantijevi» prostori predani zvezi izdajateljev

MILAN, 13. Včeraj okolu poldne je prefektura predala uredniške prostore «Avantija» zastopniku zveze izdajateljev listov.

Dosežen sporazum v Washingtonu

glede italijanskih vojnih dolgov

RIM, 13. Iz Washingtona javljajo: Včeraj je bil dosežen sporazum glede italijanskega vojnega dolga napram Ameriki. Obe komisiji sta se sestali k plenarni seji, na kateri so se obravnavale končne ponudbe, ki jih je stavila predvčerajšnjim ameriška delegacija italijanski. Sestanek je končal ob 13. uri z naznanilom, da je dosežen končni sporazum med obema delegacijama. Sporazum bo jutri t. j. v soboto podpisan.

Po prvih iz Washingtona prispelih vesteh bo Italija plačala v prvih petih letih po 5 milijonov dolarjev na leto in sicer brezobrestno. Preračunano v lire po sedanjem tečaju dolarja okrog 125 milijonov. Ostali dolg, ki ga ima odplačevati Italija Ameriki je razdeljen na 57 letnih obrokov. Obrestovanje se prične s šestim letom in bo do končanega petnajstega leta znašalo 1/8 odstotka. V teh letih bo Italija plačevala v letnih obrokih po 14 milijonov dolarjev (350 milijonov lir), ki se postopoma zvišajo na 18 milijonov dolarjev (450 milijonov lir). Od 16. leta naprej do 25. se zvišajo obresti na 1/4 odstotka in letni odplačevalni obroki od 20 na 30 milijonov dolarjev (od 500 do 750 milijonov lir). Od 26. do 35. leta doseže obrestovanje 1/5 odstotka in odplačevalna vsota 31 do 38 milijonov dolarjev (775 do 950 milijonov lir), od 36. do 45. leta je obrestna mera 3/4 odstotna, letni obrok pa se dviguje od 43 na 50 milijonov dolarjev (1075 do 1250 milijonov lir). V naslednjih petih letih doseže obrestovanje 1 odstotek in letni obrok 56 do 67 milijonov dolarjev (1400 do 1675 milijonov lir). V zadnjem petletju pa se obrestovanje dvigne na 2 odstotka in letni obrok postopoma od 68 na 80 milijonov dolarjev (1700 do 2000 milijonov lir).

Celokupna vsota, ki jo ima Italija po sklenjeni pogodbi plačati Ameriki, znaša 2 milijardi in 407 milijonov dolarjev ali 60 milijard in 17½ milijonov lir. Začetni italijanski vojni dolg je znašal 1 milijardo 638 milijonov dolarjev ali 40 milijard in 95 milijonov sedanjih lir.

Reševanje vladne krize v Jugoslaviji

po odstopu ministra Vukičevića - Radićev vstop v vlado gotova stvar

BEOGRAD, 13. (Izv.) Križa, ki je nastala z odstopom prosvetnega ministra Vukičevića, danes ni še prišla v odločilno fazo. Davi je prispel v Beograd Aza Stanojević, znani prvak radikalske stranke in eden najboljših Pašićevih prijateljev, ki je imel z ministrskim predsednikom dolgo konferenco, kateri pripisujejo vladni krogi veliko važnost. Stanojević je tekom dneva konferiral še z drugimi voditelji radikalov.

Politični krogi vztrajajo pri svoji trditvi, da je Vukičevićeva demisija globlje politične narave, vendar se z gotovostjo pričakuje, da se bo položaj razčistil že v nekaterih dneh. Mnogo se govori o rekonstrukciji vlade na širši podlagi, po kateri bi Stjepan Radić stopil v vlado kot resorlni minister ali kot minister brez portfelja. Iz dobro poučenih krogov se javlja, da je o vstopu Radića v vlado padla odločitev že na nedavnem sestanku med njim in Pašićem in da ne obstojajo v tem oziru nikake ovire več.

Zvečer je bila v predsedništvu vlade seja ministrskega sveta, na katerem se je razmotrivalo vprašanje Vukičevićeve demisije. Kralj je popoldne sprejel v avdijenci finančnega ministra Stojadinovića, za tem pa vojnega ministra Trifunovića.

Jugosl. vlada in zavod sv. Jeronima

BEOGRAD, 13. (Izv.) Beograjska javnost je zelo vznemirjena radi vesti, ki prihajajo z ozirom na vprašanje zavoda svetega Jeronima v Rimu. Javno mnenje je razcepljeno v dve struji, izmed katerih trdi prva, da je Vatikan upravičen ukrepati po svoji volji glede omenjenega zavoda, medtem ko je druga mnenja, da ima o njega upravi odločati jugoslovenska vlada. Merodajni krogi smatrajo, da je zavod sv. Jeronima čisto jugoslovensko-nacijonalnega značaja in jugosl. vlada noče dovoliti, da bi se Vatikan vmešaval v to zadevo, ter je odločena, da ustvari z vsem svojim vplivom v tem zavodu prejšnje stanje.

Po povodnji v Prekmurju

Voda je začela padati - 2 človeški žrtvi

MARIBOR, 13. O polnoči javljajo iz Murske Sobote in iz Ljutomera: V Prekmurju je voda sinoči okoli 8. ure zvečer dosegla svoj višek ter je potem pričela polagoma padati. Do 11. ure je padla za približno 15 cm. V mestu stoji voda še vedno nad 1½ m visoko. Prebivalstvo je povečini še vse zaprto v hišah. Reševalna dela so otežkočena, ker je na razpolago samo en čoln. Z nestrpnostjo vse pričakuje, da pridejo pijonirji. Ker so hiše skoraj popolnoma izolirane, se ne da dognati, koliko se je zgodilo nesreč. Dosedaj se vé le, da je utonila neka ženska.

V Ljutomeru in okolici je stanje še vedno kritično. Vas Pristava je popolnoma pod vodo. Rešilna ekspedicija je mogla spraviti prebivalce na varno. Pogrešajo le enega.

ČAKOVEC, 13. Voda je tik pred postajo pretrgala železniško progo. Nočni brzovlak ni mogel več nadaljevati svoje poti.

Škoda več milijonov dinarjev

MARIBOR, 13. Škode vsled nastale katastrofalne povodnji doslej še ni mogoče preceniti. Vsekakor pa znaša več milijonov. Veliki župan dr. Pirkmaier je že danes stopil telefonično v zvezo z notranjim ministrstvom v Beogradu, obvestil pa je o katastrofi tudi ministrstvo za kmetijstvo in vode ter ministrsko predsedstvo. Zaprosil je nujno, naj vlada nakaže vsaj četrt milijona dinarjev za prvo pomoč. Sam je takoj nakazal 5000 Din za prehrano najbolj prizadetim v prvi noči v Murski Soboti. Ogromna je zlasti škoda, povzročena na zemljiščih in cestah. Velika je seveda tudi škoda na železnici. Vsi srezki poglavarji vrše nepretrgoma službo, ter organizirajo reševalne akcije. V Murski Soboti je tudi srezko poglavarstvo v viodi in mora tamošnji srezki poglavar uradovati kar na kolodvoru.

Tudi Zagreb prizadet

ZAGREB, 13. Od predvčerajšnjim dopoldne do včeraj opoldne je z malim prestankom zjutraj neprestano deževalo. Vsi kanali, ki vodijo skozi mesto in na periferij, so tako narasli, da so se razlili po ulicah. V Dolnji Ilici so morali ustaviti tramvajski promet v dolžini pol kilometra, ker je Ilica popolnoma pod vodo. V Černomercu pri Zagrebu je povodenj porušila dve hiši. Na pomoč je bilo poklicano takoj vojaštvo.

Proga od Zaprešiča do Zagreba je prekinjena. Nekatere postaje so tako pod vodo, da prebivalci sploh ne morejo do kolodvorov. Brzovlak Beograd-Ljubljana, ki je odšel iz Zagreba nekaj minut pred 10., je moral na potu večkrat čakati, da so prego za silo popravili, in je prispel v Ljubljano mesto ob 11. šele ob 17. Brzovlak Ljubljana-Beograd je moral kreniti iz Zidanega mosta nazaj in se odpeljati preko Karlovca v Beograd. Dunajski brzovlak, ki prihaja v Zagreb ob 18., danes do 23. ure še ni prišel.

Pomanjkanje živil med poplavljenci

Prva pomoč vlade

MARIBOR, 13. (Izv.) Danes je obiskal po poplavi prizadete kraje v Prekmurju mariborski vel. župan Pirkmajer. Notranji minister je dal za prve potrebe oškodovanega prebivalstva 50.000 Din na razpolago. V Murski Soboti je še vedno 100 družin brez strehe. Med nesrečnim prebivalstvom primanjkuje tudi pitne vode in kruha. Smatra se, da je voda uničila tudi nekoliko človeških življenj, število žrtev pa ni še znano.

Mura zopet narašča. V slučaju nove poplave je železniška uprava dovolila, da se razstreli novi železniški nasip na dveh mestih. Drugod vode padajo.

BEOGRAD, 13. (Izv.) V okolici Zagreba so vse vasi in polja pod vodo. Na mesto nesreče so prišli 4 tovorni vojaški avtomobili, ki pomagajo pri pomožni akciji. Poplavljenci so morali zapustiti svoje domove ter so bili nastanjeni v mestu po šolah in v mestni pristavi. Hrano dobivajo od mestne vojaške komande. Pri velikem županu se je popoldne vršila seja načelnikov civilnih in vojaških uradov zagrebških. Vojaško zastopstvo je obljubilo vso svojo pomoč za zaščito mesta in prebivalstva.

V Srbiji je voda napravila največ škode v Mačvi. Reka Jadac je preplavila progo Šabac-Loznica, radi česar je bil tu promet ustavljen. Zelo je bila poškodovana tudi nova državna cesta med Valjevom in Lozico. Materijalna škoda je ogromna. Število človeških žrtev ni znano.

Tudi bosanske reke še vedno naraščajo. Drina je narastla za 6 m nad normalo.

Povodenj v Hercegovini

MOSTAR, 13. Neretva vedno bolj narašča. Tudi Buna je silno narastla.

VIŠEGRAD, 13. Drina je pri Višegradu narastla za 1.40 metra. Tovorni promet preko drinskega mostu je ustavljen.

Poplava v Avstriji

GRADEC, 13. Deževje zadnjih dni je včeraj popoldne naraslo do neprestanega padanja plohe, vsled česar so vse vode hitro narasle in izstopile iz svojih bregov.

Danes opoldne se je železniški nasip med Ehrenhausen-Mariborom na več mestih sesedel, vsled česar se je železniški promet za tri ure prekinil.

Polja ob progi Fehring-Gleichsdorf na vzhodnem Štajerskem so vsled poplave Raabe popolnoma pod vodo. Na zapadnem Štajerskem sta izstopili Kainach in Sassnitz in napravili ogromno škodo.

Kriuda Grčije ugotovljena

na spopadu z Bolgari pri Petriču

SOLUN, 13. Vojaški atašeji, ki jih je Društvo narodov poslalo, da preiščejo, kdo je zakrivil krvavi spopad na grško-bolgarski meji pri Petriču, so izdelali svoje izvedeniško poročilo. V poročilu govore najprej o svojih ukrepih na meji, katerim so se brez ugovora pokorili tako grški, kakor bolgarski komandanti obmejnih čet. Naglašajo, da se niso mešali v politični del te afere, katere razrešitev prepuščajo popolnoma komisiji Društva narodov, marveč so se bavili edino s čisto vojaškimi vprašanji tega incidenta. Ko so podali topografični opis ozemlja, kjer je prišlo do spopadov, atašeji izjavljajo:

Posetili smo vse vasi in selišča, ki so jih zavzeli Grki, da bi v celoti ugotovili povzročeno škodo. Bolgarske in grške oblasti so radevoljno dajale odgovor na vsa vprašanja, ki smo jih jim stavili. Pregledali smo orožje in strelivo. Začetni dogodek smo rekonstruirali. Zaslišali smo grške in bolgarske vojake, ki so bili udeleženi pri spopadu. Prepričali smo se, da sta najprej streljala drug na drugega en grški in en bolgarski vojak. Ni se dalo ugotoviti, kdo izmed nju je streljal prvi. Po municiji in drugih podatkih je bil grški vojak ustreljen na bolgarskem ozemlju.

Pravi vzrok teh dogodkov je iskati pred vsem v neprestanih obmejnih nesoglasjih, nadalje v dejstvu, da so stražnice preblizu druga poleg druge, da so na dnevnem redu prepiri in tatvine, da se Grki in Bolgari silno sovražijo, da se vojaki za kazen pošiljajo na mejo in so zbog tega ozlovoljeni. Poleg tega ni na meji zadostnega nadzorstva. Iz vsega tega se da sklepati, da ni bilo zlobnega namena ne na eni, ne na drugi strani. Nobena direktna zveza ne obstoja med dogodki pri Demir Kapiji in med nadaljnimi grškimi operacijami. Ker Bolgari niso zasedli okolice Demir Kapije, je to dokaz, da so imele grške operacije pri Petriču popolnoma drug cilj. V tem, da so Grki posegli po vojnih operacijah, katerih potreba se ne da upravičiti, zro atašeji političen akt, v katerega se nočejo vmešavati. Kar pa se tiče udeležbe civilnega življa na meji z bolgarske strani, je treba ugotoviti, da je bilo to sodelovanje civilnega življa na bolgarskem ozemlju zakonito. Takisto je treba ugotoviti, da grške čete niso zagrešile nobenih izgredov, istina pa je, da je civilno grško prebivalstvo, ki je šlo zadaj za vojsko, plenilo v zavzetih bolgarskih vaseh.

Umor sofijskega župana

SOFIJA, 13. Sofijski župan Madjarov, sin bivšega bolgarskega poslanika Madjarova je bil danes zjutraj umorjen. Bolgarska brzojavna agencija pravi, da je sofijskega župana umoril neki občinski uradnik iz maščevanja, ker ga je župan pred kratkim odpustil iz službe. Morilec je izvršil samomor.

Ukinjenje izvozne carine

na poljske pridelke in na živino

BEOGRAD, 13. (Izv.) Na svoji današnji seji je komisija za carinsko tarifo sklenila oprostiti od izvozne carine vse vrste poljedelskh produktov. Ukine se tudi izvozna carina na govejo živino, prasiče in na perutnino.

ZAROTA PROTI PRIMO DI RIVERI

BARCELONA, 13. Tu so odkrili zaroto proti direktoriju. Bivša poslanca Miracle in Trias sta aretirana. V zaroto je po zatrdilu policije zapletenih mnogo oseb. Namen zarotnikov je bil ubiti diktatorja Primo di Rivera, direktorij odstraniti in vzpostaviti parlamentarno vlado. V zaroto je baje zapletenih tudi več vojaških oseb, na čelu jim več generalov.

Nov letalski rekord.

LE BOURGETTE, 12. Letalec Bosoutrot se je včeraj ob 14. uri dvignil v zrak z letalom tipa «Super-Goliath», ki je imelo 4000 kg čistega tovora, in letel vzdržema 2 uri, 19 minut 16 sekund in dve petini. Ker je tekom poleta dosegel višino 5000 metrov, je Bosoutrot prekosil svetovni rekord, ki ga je imel do sedaj ameriški letalski poročnik Havis iz leta 1924. Bosoutrotovo letalo meri čez krila 35 metrov in je opremljeno s štirimi motorji po 500 konjskih sil; tekom poleta je tehtalo 13.000 kg. Jutri bo Bosoutrot skušal doseči nov svetovni rekord s 6000 kg čistega tovora.

Za zboljšanje gospodarskega položaja v Poljski

VARŠAVA, 13. Narodna skupščina je končala globoko razpravo o zakonskem načrtu za zmanjšanje gospodarske krize in je sprejela z gotovimi spremembami ta načrt v drugem branju.

DNEVNE VESTI

Sodelovanje Slovanov z Italijani

v svetovni vojni

Predsinočnja «Sera» prinaša dolg pogovor s polkovnikom Finzi-jem, kateri je znan našim čitateljem že iz člankov dr.ja Pivka, ki jih je objavil naš list in ki so izšli pozneje v posebni brošuri pod naslovom «Proti Avstriji» (Maribor 1923, Založil klub dobrovoljcev, tisk «Ljudske tiskarne» v Mariboru). Polkovnik Finzi je bil ob času zadnje vojne načelnik informacijske službe ter si je v tej vlogi stekel neprecenljivih zaslug za stvar Italije. Razgovor polkovnika Finzija s «Sero» je zanimiv že radi dejstva, da je bilo napadeno povodom zadnjih izgredov tudi njegovo stanovanje. Za nas pa so njegove izjave tem aktualnejše, ker izraža odkrito priznanje sodelovanju Slovenca dr.ja Pivka z italijansko armado v zadnji vojni, kateremu pripisuje naravnost odločilno važnost.

Polkovnik Finzi pravi o uslugah doktorja Pivka in njegovih dobrovoljcih dobesedno sledeče:

«Bil sem tedaj (1917) v Maggiore. V Carzanu — kakor bo razvidno iz moje knjige «Carzanske sanje», ki se tiskajo — sem pripravil s pomočjo Slovenca dr.ja Pivka, ki je bil tedaj oficir v avstrijski armadi avstrijski Caporetto. Kolikokrat sem šel na patrulo iz naše bojne črte kot navaden vojak, ali pa sem šel, da se sestanem s Pivkom v avstrijski fronti, ali da overim gotove informacije, ki mi jih je dajal Pivko? Kolikokrat sem tudi jaz vedrega čela riskiral, da pridem na vešala?

Danes se mi zdijo oni štirje meseci življenja med našo fronto in avstrijsko, med junaštvom dr.ja Pivka in njegovih sijajnih sotrudnikov — večinoma Čehov in Srbov, — **ki so bili vsi vztrajni rušilci avstrijskega cesarstva in pogumni zarotniki** (ne smemo pozabiti, da jih je bilo do 50 in da so bili tedaj še v avstrijski armadi), danes se mi zdi to življenje kot sanje. Toda koliko, **koliko koristi je imela naša stvar** — četudi se je veličastna operacija, ki jo je z vso vnemo pripravljal Cadorna, ponesrečila radi nevednosti nekega poveljnika — **od teh direktnih stikov z dušo najboljših revolucijonarjev — najprej Čehov in Jugoslovenov** in potem Romunov, Poljakov in Ukrajincev —, kateri so živeli še v carskih vrstah, v masi, ki je bila v začetku razen par spreobrnjencev brezlična in apatična!»

Incident med Jugoslavijo in Sv. stolico

Kakor smo že poročali, je prišlo med Jugoslavijo in Vatikanom do precej hudega diplomatskega incidenta zaradi vprašanja zavoda Sv. Jeronima v Rimu. O postanku incidenta poročajo jugoslovenski listi, da je že pred nekaj časa prišlo med upravo zavoda in sv. stolico do spora radi uprave zavoda. Sv. stolica

stoji na stališču, da zavodu ne priznava jugoslovenskega državljanstva, temveč se sklicuje na bulo papeža Leona XIII. «Slavorum gentium», na podlagi katere da pripada pravica nadzorovanja in upravljanja zavoda sv. stolici in ne jugoslovenski državi.

Jugoslavija pa naslanja svoje pravice do zavoda na dogovore, ki so bili sklenjeni glede tega zavoda med Italijo in Jugoslavijo ob priliki sklenitve znane prijateljske pogodbe med obema državama. Tedaj je Italija priznala jugoslovenski vladi pravico razpolagati z zavodom in ga upravljati.

Ti dve stališči tvorita bistvo spora, a incident, o katerem poročajo jugoslovenski listi, je bil izzvan na ta način, da je Vatikan odstavil rektorja in prorektorja imenovanega semenišča ter postavil na njuno mesto nekega drugega duhovnika. Ta poslednji je izključil nekoliko sedanjih dijakov in sprejel nekatere, ki so bili od dosedanjega vodstva izključeni, zopet v zavod.

Razumljivo je, da je vzbudil ta incident v jugoslovenskih političnih krogih precejšnje razburjenje, in to tem bolj, ker je Vatikan posegel v zavod in izzval incident ravno v hipu, ko bi se imela obnoviti pogajanja med Jugoslavijo in Vatikanom radi sklenitve konkordata.

O razvoju spora samega smo že poročali med brzojavnimi in telefonskimi vestmi.

Kitajsko vseučilišče v Moskvi

Nedavno ustanovljeno «Društvo na pomoč Sunjatsenovega vseučilišča» je ustanovilo, kakor smo na kratko že javili, v Moskvi «Svobodno kitajsko vseučilišče.» Predsednik tega društva je sovjetski diplomat Adolf Joffe. Nabralo je znatna sredstva in izposlovalo tudi veliko državno podporo. To je razumljivo spričo dejstva, da so na čelu društva med mnogimi odličnimi osebami tudi soproga pokojnega Lenina, Buharin, Radek, Tomski. Razen tega je zagotovljena podpora strokovnih in gospodarskih organizacij in drž. organov. Tudi mnoge kitajske javne organizacije so obljubile društvu in vseučilišču moralno in materijalno pomoč. Društvo ustanovi tudi v Kitaju svoje podružnice. Program novega vseučilišča je, da se mladim kitajskim dijakom ponudi osnova socijalnih in političnih naukov. Vseučilišče ne bo komunistično, marveč — po izjavah ustanoviteljev samih — nepolitično. Za rektorja je imenovan K. Radek.

Radek je izjavil, da so tujci v Kitaju osnovali vrsto šol in naprav za vzgojo kitajske mladine, toda vse te šole, da se bavijo s propagando. Moskovska šola da ne bo propagandistična, marveč hoče posvečati največjo pažnjo čisto znanstvenemu delu. Za prvi čas bo sprejetih 250 dijakov po možnosti iz vseh krajev kitajske republike. Določen je dveleten kurs. Predavanja na kitajskem vseučilišču prično v decembru.

Povsem naravno je, da bo to delo v veliki meri jačilo Sunjatsenovo stranko v njeni politični borbi, ker je Moskva zelo ploden teren za vzgajanje radikalnih elementov. V vzhodni politiki sovjetov je to samo nov korak, ki pomeni pomnožitev sovjetskega vpliva v Aziji.

— **ZAPLEMBE NAŠIH LISTOV. Včeraj smo sporočili, da je bila zaplenjena zadnja «Istarska Riječ». Zaplenjena je bila dalje tudi včerajšnja številka «Edinosti». Popoldne so prišli v tiskarno organi varnostne službe ter zasegli preostale izvode. Istotako so bile zaplenjene tudi zadnje «Novice».**

— **Promocija.** Predvčerajšnjim je bil na univerzi v Bologni naš tržaški rojak gospod Ivan Stanič promoviran za inženirja stavbene stroke. Častitamo!

— **Resnica ali domišlijija?** Kakor poročajo listi, je prišel pred dnevi v Belgrad neki Jerebić iz Rogatca, ki je bil ves čas ujetnik v Rusiji. Ta je pripovedoval, kaj in kako se mu je godilo. Pravi, da je prišel l. 1915. s 1500 drugimi ujetniki po večini Slovani in Italijani iz Julijske Benečije v taborišče na meji med Rusijo in Mandžurijo med rekama Argunom in Šilko. Ujetniki obdelujejo zemljo, za kar dobe hrano in obleko. Spe v barakah po 30 do 40 mož skupaj, čuvajo jih oborožene straže, ki jim zatrjujejo, da vojne še ni konec. Jerebiću se je posrečil beg na ta način, da je stražo, s katero je šel kopat zlato, opil z vodko, vzel straži konja, zbežal na njem v Mandžurijo, od tu na Japonsko in črez Carigrad domov. Kakor se vidi, ima mož najbrž precej bujno domišlijijo.

— **Predavanje v Sv. Križu** priredi jutri, v nedeljo, žensko dobrodelno udruženje. Vršilo se bo v prostoru društvenih tečajev. Začetek točno ob treh in pol. Namenjeno je predvsem mladim materam in onim, katere še čaka ta ženska naloga. Predavatelj bo namreč govoril o negovanju dojenčka. Snov je zanimiva in koristna tudi za vse tiste, ki imajo opraviti z malim otrokom; pa tudi mati, ki je odgojila in zredila že več otrok, je pri zadnjem takem predavanju poslušala zdravnika z največjim zanimanjem. Marsikatera je uvidela, kako nepoučena je bila, koliko časa, skrbi in trpljenja bi si bila lahko prihranila, ako bi bila znala pravilno ravnati z otrokom v njegovih prvih življenskih mesecih. Odbor Ž. D. U. vabi zato sleherno ženo in dekle, naj pride k jutrišnjemu predavanju. Ker je ura tako pripravna, se ga udeleže lahko tudi žene iz bližnjih vasi.

SPORT

— **Na igrišču S. D. «Adria»** nastopita jutri četi «Pro Servola» in S. D. «Adria», in sicer II. četa ob 13. uri I. četa pa ob 15. uri. Ker je I. četa «Pro Servola» jako rutinirana, kakor je do sedaj pokazala pri raznih tekmah, utegne biti igra v nedeljo jako napeta, zlasti ker četa «Adrie» nerada podleže.

Iz tržaškega življenja

— **Smrtnonevaren padec otroka.** Nezadostno nadzorovanje otrok je bilo vzrok že neštetim nesrečam, a kljub temu mnoge matere niso še postale previdnejše. Z neverjetno lahkomiselnostjo pustijo, da se otroci kobacajo na okna ali pa da iztikajo krog loncev na ognjišču, česar je pogostoma posledica, da mora kak otrok s polomljenimi udi ali hudo oparjenim življenjem v bolnišnico. Ena teh nesreč, ki bo najbrž zahtevala mlado človeško žrtev, se je pripetila včeraj popoldne v ulici Malcanton. 4-letna Lidija Polese, stanujoča v hiši št. 11 omenjene ulice, se je okoli 17. ure, ko je ostala za hip brez materinega nadzorstva sama v kuhinji skobacala po stolici na odprto okno, odkoder je, ker se je v svoji otročji radovednosti preveč nagnila naprej, kmalu potem padla z višine drugega nadstropja na dvorišče. Revica je obležala smrtno nevarno poškodovana. Zlomila si je — kakor je dognal zdravnik rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na lice mesta — obe nogi v stegnu, kosti v kolku in zadobila vrhutega še težke notranje poškodbe. Ubogo dekletce je bilo nemudoma prepeljano v mestno bolnišnico, kjer se sedaj bori s smrtjo.

— **Drzna tatvina v Barkovljah.** Predpreteklo noč so neznani zlikovci obiskali trgovino z jestvinami Marije Sivon v Barkovljah št. 343. Ker se jim je odpiranje vrat s ponarejenimi ključi najbrž zdelo predolgočasno in menda tudi prenevarno, so se kratkomalo skobacali na streho in tam nemoteno napravili luknjo, skozi katero so se splazili v trgovino. Ko so na ta način prišli do cilja, so ob svitu žepnih svetilk pobasali v svoje malhe več kg sladkorja, sira, salama in druge svinjine ter mnogo botilj raznovrstnih likerjev, vse skupaj vredno kakih 3000 lir. Nato so jo na tihem odkurili s plenom. Sivonova je prijavila tatvino na orožniški postaji v Barkovljah.

— **Nepoklicani gostje.** V odsotnosti krčmarja Alojzija Stolfa so neznani sladkosnedni gostje obiskali njegovo gostilno v ulici Settefontane št. 157, kjer so si sami postregli z gnjatjo, s salamom, sirom, surovim maslom sardinami, z jajci i. t. d. Ker so hoteli zavžiti ves ta okusni dar božji v miru, so vse odnesli s seboj. Pred odhodom so še izpraznili predal za bankom, kjer so našli nekaj drobiža. Stolfa, ki ga je ta obisk oškodoval za kakih 300 lir, je javil dogodek orožnikom.

— **Krvav dvoboj med bratrancema.** V vasi Bošte pri Marezigah se je predsinočnjim odigral krvav dogodek, ki je pahnil v nesrečo dve sorodni družini. V vasi sta živela kot soseda kmeta Ivan in Josip Cudarin, bratranca, ki si pa nista bila baš dobra prijatelja. Predvčerajšnjim se je Ivanov 6-letni sin ustavil do poznega večera pri Josipu Cudarinu, kateremu je popoldne pomagal pri delu na polju, ne da bi vprašal očeta dovoljenje. Ker ni bilo sinka dolgo domov, ga je oče šel iskat po vasi; ne vedoč, da se deček nahaja pri njegovem bratrancu, je bil v skrbeh, da se mu ni pripetilo kaj hudega. Ko je končno zvedel, kje je deček, se je hudo razljutil nad bratrancem. Moža sta se hudo sprla in začela groziti drug drugemu. Tekom prepira je Ivan Cudarin pograbil v jezi gnojne vile, a njegov nič manj razpaljeni bratranec je skočil v kuhinjo po nož, s katerim je planil proti nasprotniku. Predno so navzočni utegnili ločiti razjarjena moža, je Josip Cudarin zasadil bratrancu nož v trebuh. Nato je zbežal, dočim se je Ivan Cudarin zgrudil s prepanim trebuhom. Drugi kmetje so priskočili na pomoč, ga položili na voz ter nemudoma prepeljali v Koper, kjer je dobil prvo zdravniško pomoč. Včeraj zjutraj je bil ranjenec prepeljan v tukajšnjo bolnišnico. Zdravniki so ga takoj operirali, a dasi se je operacija posrečila, je njegovo stanje zelo nevarno. Josip Cudarin se je po krvavem dejanju prostovoljno javil orožnikom v Kopru.

Vesti z Goriškega

— **Koncert gdč. Ljubice Sfiligoj.** Po ocenah jugoslovenskih in italijanskih listov, katere smo prinesli v včerajšnji in četrtkovi številki našega lista, bi bilo naravnost grešno delati za današnji koncert gdč. Ljubice Sfiligoj še kako nadaljno reklamo. Kdor je čital one ocene in kdor prečita spored današnjega koncerta, katerega še enkrat nižje priobčujemo, ta gotovo ne bo manjkal danes zvečer v dvorani «Trgovskega doma», ako nima zakrknjene duše in za vse lepo otopelega srca. Saj nam je, goriškim Slovencem pri naši kulturni mizeriji le tako redko dana prilika naslajati se nad lepim glasom in nad lepo zapeto pesmijo. — Taki kulturni dogodki kakor je današnji koncert gdč. Sfiligojeve bi morali pomeniti radi njihove redkosti za goriške Slovence nekak «vseh živih dan», katerega bi ne smel nihče zamuditi, zakaj danes zvečer bodo zares «semena zlata padala» iz čistega grla gdč. Sfiligojeve. Goriški Slovenci, so-li vaše njive zorane, ste si že preskrbeli listke?

Spored današnjega koncerta obsega sledeče pesmi in skladbe: 1. M. Kogoj: Otožnost; 2) L. M. Škerjanc Vizija; 3) Pavčič: Ženjica; 4) J. Luk: Legenda (izvaja na klavirju gdč. M. Vogelnik); 5. Čajkovskij: Hrepenenje; 6) Čajkovskij: Zapoj mi pesem o mati; 7) Mussogorskij: Hopak; 8) Chopin: Vnijasije (izvaja na klavirju gdč. M. Vogelnik); 9) Čajkovskij: Pikova dama (Romanca Pavline); 10. Bizet Carmen (Segvidilja); 11) Verdi: Maskaradni ples (Arija Ulrike); 12) Verdi: Trovatore (Pesem Azucene. — Pričetek **ob 8.30 zvečer.**

— **Lokavec pri Ajdovščini.** V listu «Goriška Straža» od 31. oktobra t. l. je tudi dopisič iz Lokavca, katerega ustvariteli ni mogel drugače, kakor da se je obregnil v tuk. župana. Potem ko pove, da je imel učitelj v šoli skioptično predavanje «O vplivu alkohola na človeško družbo», pravi: «To naše prosvetno delo se pač loči kot dan in noč od ponočnih kvant in pretepov, ki jih menda celo župan kaznuje s tem, da polovica kazni za pretepače pripade spet njim samim nazaj». Tako dopisnik.

Kako župan sodi in razsoja kazenske prestopke med strankami, je pač njegova stvar in gotovi smo, da ne bo šel nikdar vprašat dopisnika, kako mu je soditi med strankami. Povemo pa, da so se vsi nepristranski in pošteni Lokavčani strinjali z ono, tako «razupito» razsodbo razen dopisnika in še par osebnih «Goriške Straže», da so v občini sami ponočni sovražnikov dotičnih fantov, ki so pa bili nahruljeni po neki tretji osebi. — Iz male muhe se je ustvaril velik slon, tako je rekel star mož, ki pošteno presoja. — Oni, ki ne pozna naše občine, bi mislil, ko prebere oni dopisič «Goriške Straže», da so v občini sami ponočni kvantači in pretepači. Da temu ni tako, vedo ljudje sosednih občin prav dobro in dopisnik sam najbolje. Resnici na ljubo naj povemo, da je bilo do pred kratkim v naši občini zelo mirno in tiho. Ni dolgo tega, kar so nastali mali konflikti, ki so dovedli do večjih strasti, ki so obsojanja vredne. In kdo je kriv teh konfliktov, ve g. dopisnik prav dobro. In ako župan med posamezniki in strankami pomirjevalno deluje, to dopisniku ni prav. In če župan miri in svari razborite duhove in jih dovaja k zopetnemu prijateljstvu, ali ni tudi to resno kulturno delo?!

Ne preveč dima, g. dopisnik!

Da je zamogel učitelj imeti skioptično predavanje, je to tudi kos zasluge župana, ki je dal napeljati električno luč v šol. prostore tudi v ta namen. Gospod dopisnik, ki brenka le na eno struno, bi moral povedati, da je naša občina v zadnjem času zelo napredovala. Po vojni se je v občini marsikaj popravilo, prenovilo, olepšalo, kar vse spada tudi h kulturnemu delu. Pred par tedni je dobila občina električno luč iz «Elektrarne na Hublju.» Duševni oče te lepe in prekoristne naprave je pa oni mož, ki po dopisniku «G. S.» tako slabo — «sodi in kaznuje!» — Ali ni mogoče tudi to kulturno delo? —

Kultura pa naj pride uže od severa ali juga, vsaka nam mora biti sveta in dobrodošla! Ne enostransko, temveč skupno moramo delovati, kajti le v edinosti in medsebojni strpljivosti je naš spas. Če se pa navzlic vsemu prepeti tupatam kak nesporazum, ga je treba mirno poravnati, kajti Lokavčani vendarle niso tako «zarukani», da bi ne vedeli da ima — «turn špico v lufti».

— **Kobarid.** (Razmere o občinski upravi.) Čeprav šteje naša občina komaj 1200 duš, imamo v naši občinski upravi poleg cele vrste drugih nastavljencev nič manj kot dva občinska tajnika. Temu primerni so seveda tudi občinski izdatki ter davki in glede štev. občinskega osobja se lahko merimo z marsikakim mestom, kar se pa občinskih davkov in pristojbin tiče, prekašamo menda vsako mesto v Italiji. V l. 1924. je bila na pr. družinska pristojbina tako visoka, da je v nekaterih slučajih dosegla rekord 900 lir. Občina bi brez dvoma lahko izhajala z mnogo manjšim številom osobja, ako bi se nastavljale za občinske uslužbence sposobne moči, saj nam je zadostoval v povojni dobi, ko je bilo največ dela, en sam občinski tajnik.

Mesto da bi se drva nakupovala naravnost pri kmetih, se nakupujejo od prekupovalcev, ki si seveda zaračunajo masten dobiček. Ker tvorimo tako neznatno občino po številu prebivalstva, čemu so nam potrebni uični napisi, ki stanejo drag denar, saj se vendar v naši občini ne more nihče zgubiti?!

Dasiravno je bilo v prejšnjih časih število občinskih uslužbencev mnogo manjše, so nas ti opozarjali na vsako spremembo obstoječih zakonov, s čimer so nam prihranili marsikako kazen in globo. Sedaj pa, ko je število uslužbencev mnogo večje, se to več ne dela, vsled česar zapadamo mnogim nepotrebnim kaznim: danes te kaznuje financa, jutri dacar, pojutrišnjem iztirjevalec davkov i. t. d.

Kobaridci ali damo kralju, kar je kraljevega, in občini, kar je občinskega, toda sedanja bremena so tako težka, da se mora pod njimi zgruditi najbolj trda hrbtenica. Zato kličemo občinski upravi, da naj nam odvzame del težkega bremena s tem, da uvede v občinsko upravo skrbno in štedljivo gospodarstvo, ki se bo omejevalo samo na najnujnejše izdatke!

— (Živinski trg in razstava.) V pondeljek, dne 16. t. m., o priliki letnega semnja, se bosta vršili v Kobaridu dve zanimivi razstavi: razstava živine Holthalske pasme in razstava konj kobariške, domače pasme. Najboljši razstavljalci bodo odlikovani z nagradami v denarju in s svetinjami. Razen gmotne podpore je določila furlanska kraljeva komisija v Vidmu za odlikovance tri srebrne in tri bronaste svetinje. Pondeljkovi trg bo pomenil tudi poskus za obnovo prejšnjih živinskih trgov, ki so prinašali občini in celemu okraju nemalo dobička.

— **Kolesarska dirka.** Sportni klub «Jadran» v Vrtojbi priredi v nedeljo, dne 15. t. m. društveno kolesarsko dirko na progi Vrtojba-Bilje - Volčjadraga - Vogersko - Ajševica - Rudeča hiša-Št. Peter-Vrtojba. Pričetek dirke, katere se lahko udeležijo samo društveni člani, ob 1. uri pop. Po končani dirki se bo vršila nogometna tekma med nogometnim klubom «Volga» iz Solkana in med nogom. klubom «Jadran». Tekmi bo sledila društvena zabava v dvorani g. Ivana Vuga.

— **Zastrupljenje med igro.** V goriško bolnico je bil prepeljan 3-letni Miroslav Pavšič iz Via Formica št. 3, ki je med igro izpil steklenič ico strupene tekočine, katero mu je baje ponudil njegov sovrstnik Matiček Okroglič. V bolnici so dečku izprali nemudoma želodec, toda njegovo stanje je navzlic temu skrajno nevarno. Varstvena oblast je uvedla preiskavo v svrho ugotovitve eventuelnih krivcev.

— **S Krasa.** (O «Edinosti» — Še o žitni bitki — Izseljevanje.) Tudi naših preprostih ljudi na deželi so se oprijeli neprijetni občutki, ko so zvedeli, da je bil žrtev zaključene nedisciplinirane množice tudi naš dnevnik «Edinost», ki zastopa interese našega ljudstva na tako taktičen in tenkočuten način, da se niti ne prihaja v nasprotje s tiskovnim zakonom. Že radi tega je torej izključeno, da bi zagrešil kake, čeprav najmanjše netaktnosti napram dotičnosodcem, da o drugih stvareh ne govorimo. Najpreprostejši izmed našega naroda, so se vprašavali zaka, to žaljenje nas Slovanov v Italiji, saj ni nobenega človeka našega rodu v zarotniški družbi, ki bi bil kakorkoli udeležen v izjalovljenem atentatu na Mussolinija. K sreči nas je «Edinost» iznenadila že v nedeljo s svojim, za nas tako težko pričakovanim zopetnim rednim izhajanjem. Ob tej priliki je priobčila tudi brzojavko našega poslanca in zastopnika dr. Wilfana, v kateri je izražena res prava misel celega našega roda.

— Teoretičnim predavanjem o žitni bitki na Krasu sledé sedaj praktični poizkusi. Žitno seme smo dobili po večini v Gorici, žal, da premalo vrst za prve večje poizkuse, ki naj dokažejo tudi na kraški zemlji to, kar je že drugod uspelo. Kar se tiče cene semenu, je za malega kmeta previsoka, radi česar preti nevarnost, da se ubije tudi pri podjetnejših in naprednejših kmetovalcih volja in podjetnost za vpeljavo novih načinov kmetovanja, ki naj privedejo posameznika vsaj do boljšega življenja, če že ne do blagostanja, a občinam in v glavnem pa državi v korist, po nar. pregovoru: zrno do zrna itd. Res, da se prihrani s sejalnim strojem (katerega smo dobili tudi v Gorici na pristojnem uradu brezplačno na razpolago — če se ne računa prevoznine— najmanj polovica semena, toda pri popularizaciji je treba računati na vsa dejstva, posebno še, ker ima konservativni duh vedno zaslombo posebno pri preprostem narodu, kar pa je v gotovih slučajih našega življenja z ene strani tudi hvalevredno. Čeprav je tudi ta točka v zvezi z žitno bitko, se je o tem razpravljalo že ob raznih prilikah. Za sedaj omenjamo, da ima žitna bitka tudi nasprotnike med preprostim ljudstvom, to pa zaradi nedovoljne informiranosti naših kmetovalcev, posebno v manjših vaseh. Upamo, da se bodo prvi večji praktični poizkusi vsem podjetnejšim kmetovalcem posrečili na celi črti in s tem vzpodbudili tudi ostale, ki so ob letošnji priliki zrli na nova dela s hudomušnim očesom. Zadruge, kjer teh ni, pa občine naj preizkusijo razne vzorce sejalnih in drugih strojev, nakar naj si jih nabavijo, ker se posameznikom ne izplača zalagati takega kapitala v stroje.

— Kakor iz ostalih krajev naše dežele, tako prihajajo tudi s Krasa poročila o raznih selitvah, kar celih družin največ v Bosno, kjer je že skoro cela kolonija Primorcev, posameznikov pa skoro širom celega sveta. Domača gruda je pretesna za toliko ljudi, zaslužka v industrijskih mestih ni bogsigavedi kako velikega, če se sploh dobi, a preživljati je treba celo družino. Vse to dá misliti ubogim očetom! Težko je njim, ki nas zapuščajo a še težje je nam, ki tu ostanemo, gledajoč, kako se nam redčijo vrste, ker čim odidejo eni, se že pripravljajo drugi. Sila kola lomi!

Borzna poročila.

DEVIZE:

Trst, 13. nov. Amsterdam od 985.— do 1039.— Belgija od 112.— do 113.50; Paris 100.50 do 101.— London od 119,50 do 119.80; New York od 24.09 do 24.80; Španija od 345.— do 355.—; Švica od 478.— do 477.—; Atene od 33.50 do 35.—; Berlin od 590.— do 600.—; Bukarešt od 11.— do 11.75 Praga od 73.25 do 73.75; Ogrska od 0.0342 do 0.0352; Dunaj od —.347 do —.357; Zagreb od 43.60 do 44.—.

Benečijske obveznice 69.50.

VALUTE:

Trst; 13. novembra. Avstrijske krone od 0.0345 do 0.0355; dinarji od 43.— do 43.75; dolarji od 24.50 do 24.75; novci po 20 frankov od 95.— do 98.—; funt šterling od 119.25 do 119.75.

KRONE po 2.15

plačuje 62

ALOJZIJ POVH, Piazza Garibaldi 2

prvo nadstropje

Pazite na naslov! Pazite na naslov!

PFAFF stroji za šivanje in vezenje, origin., nemški. ZALOGA: (679

F. BEDNAR

tvrdka ustanovljena 1878. l.

Trst, Via Genova 19

Zaloga bombaža za vezenje D. M. C.

E. TROCCA SUCC.

Trst, Via dell' Istria (Sv. Jakob blizu cerkve)

Bogata izbera mrtvaških potrebščin. Venci v perlah in porcelanu. Cvetlice umetne in sveže. Fotografije na porcelanu po nizkih cenah. 713

URARNA-ZLATARNA F. BUDA

Trst — Corso Garibaldi 35

(Podružnica Via Scalinata 1)

Kupuje krone, goldinarje, staro zlato, briljante in plačuje po najvišjih cenah.

Razpolaga z veliko izbero vseh zlatih predmetov 14 in 18 karatnih, briljantov, dijamantov, srebrnine in ur po najnižjih cenah. (55)

MALI OGLASI

PRODA se več tisoč rubljenih strešnikov opeke, in tramov. Natančneje pozvedbe v gostilni «Jadran» pri Sv. Jakobu, Chiarb. sup. 10., od 8—10 in 14—17. 1577

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec. via Giulia 29. 64

POROČNA SOBA, nova, masivna, naročena za 3000.— se proda za L 2200.— Mizar, Solitario 2, vrata 9. 1578

DVE HIŠI se prodata v Barkovljah. Naslov pove upravništvo. 1579

BABICA, avtorizirana, diplomirana sprejema noseče, Adele Emerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica) lastna vila, telefon 20-64. 1524

REVMATIČNE bolezni, bolečine v plečih in križu, trganje, se zdravi najbolje z «Revmazanom» (tekočina ali mazilo). Lekarna v II. Bistrici. 1539

Zaloga domačih vin.

Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine **Viale XX settembre 94** (prej Acquedotto) na drobno in za družine **Via Giuliani 32.** - Telef. 2-41

Priporoča se lastnik

47) FR. ŠTRANCAR.

Pohištvo

oglejte si največjo izbero pri

M. STEINER

Via Geppa 15 in 17 Via Geppa 15 in 17

ODPRLA SE JE

nova velika prodajalna izdelkov

--- za moške, dečke in otroke ---

z veliko izbero tu- in inozemskega blaga

po konkurenčnih cenah.

Vsakdo naj obišče našo prodajalno brez obveze za nakup.

C. VISINTIN Via delle Torri 2 vogal S. Lazzaro

IZLOŽBA. 680 IZLOŽBA.

Okus Arribe, čokoladnega bonbona proti glistam je sličen onemu najfinejše mlečne čokolade

in odvajalnega bonbona
Arriba za otroke in odrasle

ARRIBA proti glistam v zelenih zavitkih L 1.—
ARRIBA odvajalni bonbon v rudečih zavitkih 50 cent.

Pazite na ime ARRIBA

V vseh lekarnah.

PODLISTEK

E. PHLILIPS OPPENHEIM:

Čuden slučaj gospoda Jocelyna Thewa

Prevel **France Magajna.**

«Obžalujem, da gledate na stvar od te strani, gospod Thew,» je obžaloval kapitan. «Zoper vsako krivico, ki se vam po vašem mnenju napravi, lahko vložite pritožbo pri družbinih zastopnikih v Liverpoolu. Za sedaj pa moram nadaljevati to, kar smatram za svojo dolžnost. Prosim vas, bodite tako prijazni in izročite gospodu Dixu svoje ključe!»

«Prej ga bom videl v peklu kot to storim!» je odvrnil Jocelyn.

Kapitan je skomizgnil z rameni, poklical stražaja, ki je čakal na hodniku in preiskava se je začela. Odprli so predale in dvignili preprogo od tal. Pozvali so Jocelyna, da sede na naslonjač. Nato so raztrgali posteljo in razparali postelnjak. Njegove osebne stvari, kovčege itd. so preiskali z največjo natančnostjo. Potem so privlekli v kabino še velik kovčeg, ki je stal v veži, in prebrskali njegovo vsebino. Tekom preiskave se je opazilo, da je bila njegova oprava izbrana z nenavadno skrbjo in najfinejšim okusom. V ostalem niso našli ničesar, kar bi bilo v kateremkoli oziru sumljivo. Kapitan je takoj priznal to dejstvo.

«No, gospod Thew, je naznanil. «Svojo dolžnost sem izpolnil. Iz preiskave ste prišli s čisto polo. Ali boste tako prijazni in mi odgovorili na par vprašanj?»

«Nikoli!» je odgovoril Jocelyn Thew.

Blagajnik je posegel vmes.

«Dejte, dejte, gospod Thew», je rekel, «saj ste Anglež, ali ne?»

V Thewovih očeh se je zabliskalo.

«Prelomil bom svojo besedo, ki sem jo pravkar dal kapitanu,» je rekel, «in bom odgovoril vsaj na to vprašanje. Iz polnega srca sem hvaležen Bogu, ker nisem Anglež!»

Oba moža sta osupnila. Jocelynov hladni, čisti glas, njegovo obnašanje in nastop, vse to je bilo pristno saksonsko. Kapitan si je hitro opomogel.

«Ako ton vašega glasu izraža vaša čustva, gospod Thew, tedaj sodim, da mrzite Anglijo. V tem slučaju se vam ni treba čuditi, če ste zapadli gotovemu sumu.»

«Sumu!» je ponovil Jocelyn Thew z neprikritim sarkazmom. «Dobro, izročite moje najprisrčnejše pozdrave vašemu čudovitemu gospodu Crawshayu! Upam, da sem zdaj prost in da se lahko umijem?»

«Še en trenutek, gospod Thew. Čeprav nočete odgovarjati vam moram vsekakor staviti nekoliko vprašanj. Prvič, ali ste pripravljeni pokazati markonigram, katerega ste prejeli sinoči?»

«Kako veste, da sem prejel tak markonigram?»

«Izvedel sem za to dejstvo,» je rekel kapitan suho.

«Torej vprašajte o tem operatorja.»

«Operator je v tem hipu v zaporu,» se je glasil malce porogljivi odgovor.

Ako je ta vest Thewa presunila, ni tega z nobenim znamenjem izdal. Samo njegov obraz je dobil trdejše poteze, usta so se mu stisnila in njegove oči so sipale bliske.

«V zaporu?» je ponovil. «Nova Crawshayeva norost, si drznem misliti.»

«Nova Crawshayeva norost,» je ponovil kapitan. «Robins je obtožen, da je sprejel markonigram, katerega ni vknjižil in katerega je izročil enemu potnikov. Obenem je obtožen, da je poskušal stopiti v brzojavno zvezo s sovražno bojno ladjo.»

Čuden smehljaj je razdelil Jocelynove ustnice.

«Kakor izgleda, bi vi radi napravili iz tega svojega parnika pozorišče desetvinarske novele,» je rekel. «Ako ravno želite, bom vdano sprejel vlogo lopova v njej, poprej bi se pa rad umil.»